

Fenntarthatóság

A SZÉPÉSZETI SZOLGÁLTATÓ SZAKMÁKBAN

FENNTARTHATÓSÁG

A SZÉPÉSZETI SZOLGÁLTATÓ SZAKMÁKBAN

2023

Jelen tananyag megjelenését a Kulturális és Innovációs Minisztérium, valamint a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal támogatta.

Szerző: Kovács Judit
Szakmai lektor: Juhász Klára
Módszertani szakértő: Ütőné Visi Judit
Alkotószerkesztő: Papp Ágnes
Grafika: Szűcs Édua
Fedélterv, tipográfia, tördelés: Berecz András
Olvasószerkesztő: Megyeri-Szedlák Anna
Fotó: Shutterstock

A Zöld Föld pedagógiai program vezető szakértői:
Projektvezető: Matolcsy Miklós
Szakmai vezetők: Czippán Katalin és Ütőné Visi Judit
Pedagógiai vezetők: Demeter József és Papp Ágnes

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

NEMZETI
SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI
HIVATAL

 Alapértékek
Nonprofit Kft.

JUT ESZEMBE!

Amit a fenntarthatóságról okvetlenül tudni kell

Az emberi beavatkozás a természet rendjébe beláthatatlan következményekkel jár, és csak az utóbbi évtizedekben szembesültünk azzal, ha nem változtatunk, annak ránk és az utódainkra nézve komoly következményei lesznek.

Újra hasznosan

➤ SZAKMA ÉS FENNTARTHATÓSÁG

A fenntartható működés azt jelenti, hogy segítjük a **természeti, társadalmi és gazdasági** környezet fennmaradását.

A fenntarthatóság kérdésköre összefügg

- a klímaváltozással,
- a növekvő fogyasztás következményeivel,
- a környezet védelemével,
- az egészségtudatossággal és
- egy sor olyan dologgal, amelyek természeti és kulturális értékeink, életminőségünk megőrzéséhez, valamint a saját és az utánunk következő generációk túléléséhez szükségesek.

Valamennyiünknek van felelőssége és lehetősége abban, hogy a saját hatáskörében tegyen a fenntarthatóságot veszélyeztető problémák megoldásáért. Akkor is, ha könnyelő, kőműves, pilóta, fodrász, vízvezeték-szerelő, ejtőernyős vagy ipari alpinista, ugyanis valamennyi szakmának vannak olyan tevékenységei, amelyek hatnak a környezetre vagy éppen az emberek jóllétére.

Úgy is fogalmazhatunk, hogy nincs olyan szakember, aki ne tehetne a saját területén valamit azért, hogy hozzájáruljon a természeti környezet további pusztulásának megakadályozásához, a szegénység felszámolásához, valamint az egészségmegőrzést célzó erőfeszítésekhez.

A természet, a társadalmi és gazdasági környezet egyensúlya

A fenntarthatóság nem képzelhető el a környezeti, a társadalmi és a gazdasági területek működésének egyensúlya nélkül. Ez azt jelenti, hogy egyik terület fejlesztése sem nélkülözheti a másik két alrendszer szempontjait.

A világunk akkor marad fenntartható, ha a környezet eltartókéességének megőrzése, a gazdaságosság és a társadalmi igazságosság egyaránt megvalósul.

TUJTAD?

Rendszergondolkodó

Az üzleti érdekek gyakran okoznak környezeti vagy szociális problémákat. A műanyag csomagolás például egy cég nyeresége szempontjából előnyös lehet, de amikor a szemétkukába vagy netán a természetbe, az élővízbe kerül, súlyos környezeti károkat okozhat, ahogyan az olcsó munkaerő is növeli a gazdasági hasznot, ugyanakkor szegénységben tartja a munkavállalókat, és sokszor rab- szolga- vagy gyerekmunkához vezet.

👉 HOGYAN HASZNÁLJUK TÚL AZ ERŐFORRÁSOKAT?

Több anyagot veszünk ki a rendszerből, mint amennyit hozzáadunk – főleg a kimerülő erőforrásokból. Rövid idő alatt rengeteg olyan anyagot engedünk a bioszférába, amely évmilliárdokig hozzáférhetetlen volt. Ezek az anyagok vagy közvetlenül ártalmasak az élő rendszerre, vagy az életkörülményeket változtatják meg

Több hulladékot termelünk, mint amennyit a természet be tud fogadni, ártalmatlanítani tud, ezért a szennyezések felhalmozódnak a hulladéklerakókban, a talajban, a tengerekben, a levegőben és az élő szervezetekben. A szennyezések fizikailag gátolják a természet körfolyamatait, regeneráló és regenerálódó képességét.

➤ CÉLOK, SZEMPONTOK, JAVASLATOK A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSHEZ

A környezeti, gazdasági, társadalmi feladatok többszörösen összefüggenek egymással. A következőkben a termelés, a szolgáltatások, a gazdasági tevékenység néhány kiemelt környezeti és társadalmi vonatkozását vizsgáljuk meg.

Szakemberként mindig figyelembe kell venni, hogy a szakmai munka milyen hatással lesz a szűkebb és tágabb társadalmi-gazdasági, természeti és az ember alkotta környezetre. Igyekezni kell a lehető legkisebb kárt okozni, a lehető legjobb megoldásokat megtalálni.

A fenntarthatóság feltétele:

1.

- a természeti erőforrások hatékony és bölcs használata,
- a hulladékképződés lehető legalacsonyabb szinten tartása.

Bölcs és hatékony, ha megújuló erőforrásokat használunk, és a felhasznált anyagokat a lehető legtovább bent tartjuk a termelés, előállítás, használat, újrahasználat, újrahasznosítás körforgásában.

AZ ERŐFORRÁSOK CSOPORTOSÍTÁSA MEGÚJULÁS SZERINT

Erőforrások	A megújuláshoz szükséges idő	Ökológiai források	Energiahordozók
Megújuló	Vagy korlátlan mennyiségben áll rendelkezésre, vagy hónapok alatt magától, esetleg ember által irányítható módon megújul.	Mezőgazdasági termékek	Napenergia, szélenergia, vízenergia, bioüzemanyagok
Korlátozottan megújuló/ kimeríthető	1-200 év között emberi beavatkozás nélkül megújul, nem megfelelő használatnál kimeríthető.	Hal- és vadállomány, erdő, gyeplő, ivóvizek, felszín alatti vizek, talaj	Geotermális és vízenergia, bioüzemanyagok
Kimerülő	Korlátozott mennyiségben áll rendelkezésre, 200 évnél több idő alatt keletkezik.		Olaj, földgáz, szén, hasadó anyagok

Forrás: Szlávik János: Fenntartható gazdálkodás (2013) Complex. felhasználásával

2. A fenntarthatóság feltétele:
a szennyezés mértéke ne haladja meg a természeti rendszerek vagy az ember egészségét károsító szintet.

- Meg kell előzni – amennyire csak lehetséges – a hulladék- és a szennyezésképződést.
- A lehető legkisebb környezetszennyezéssel előállított, és/vagy biológiailag lebomló alapanyagokat, kezelőanyagokat kell választani.
- Olyan technológiára van szükség, amely során minimalizálni lehet a keletkező hulladékot, a kiáramló anyagokat és az energiafelhasználást.
- A keletkező hulladékot megfelelően kell kezelni: a veszélyeseket a veszélyesanyag-tárolóba, az újrahasznosíthatókat a szelektív gyűjtőbe, a lebomlókat az összetétel szerint háztáji vagy ipari komposztálóba kell elhelyezni.

A gazdálkodásban olyan szemléletváltás szükséges, amely a „kevesebből hatékonyan többet” stratégiát valósítja meg. A körkörös gazdálkodás tehát úgy kíván gazdasági növekedést elérni, hogy

- a felhasznált erőforrások mértéke csökken,
- a környezetterhelés mértéke minimalizálódik,
- a hulladékképződés akár teljesen megszűnik,
- a károsanyag-kibocsátás csökken,
- az újrahasznosítás pedig a termelési lánc lehető legtöbb pontján érvényesül.

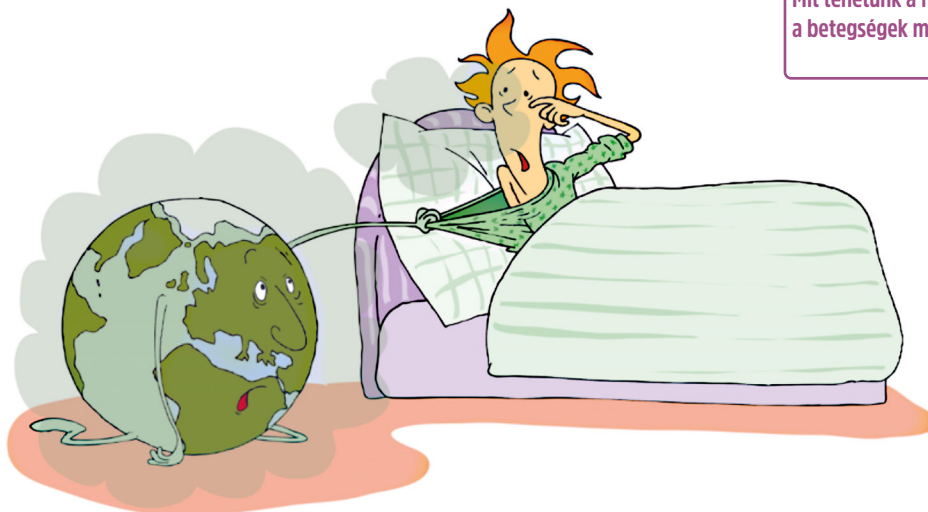
3. A fenntarthatóság feltétele:
Az emberek egészségének megőrzése érdekében az egészségügyi szolgáltatásoknak – a betegek megfelelő ellátása mellett – a megelőzésre is hangsúlyt kell helyezniük.

- Megelőzés például:
 - a megelőző szűrővizsgálatok,
 - a tömegsportokban való részvétel,
 - a helyes táplálkozás, testi-lelki karbantartást támogató tevékenységek, életmód-programok.
- Be kell tartani a munkaegészségügyi, környezet-egészségügyi előírásokat.
- Igénybe kell venni, vállalkozóként pedig ösztönözni kell a megelőzési programokban való részvételt.

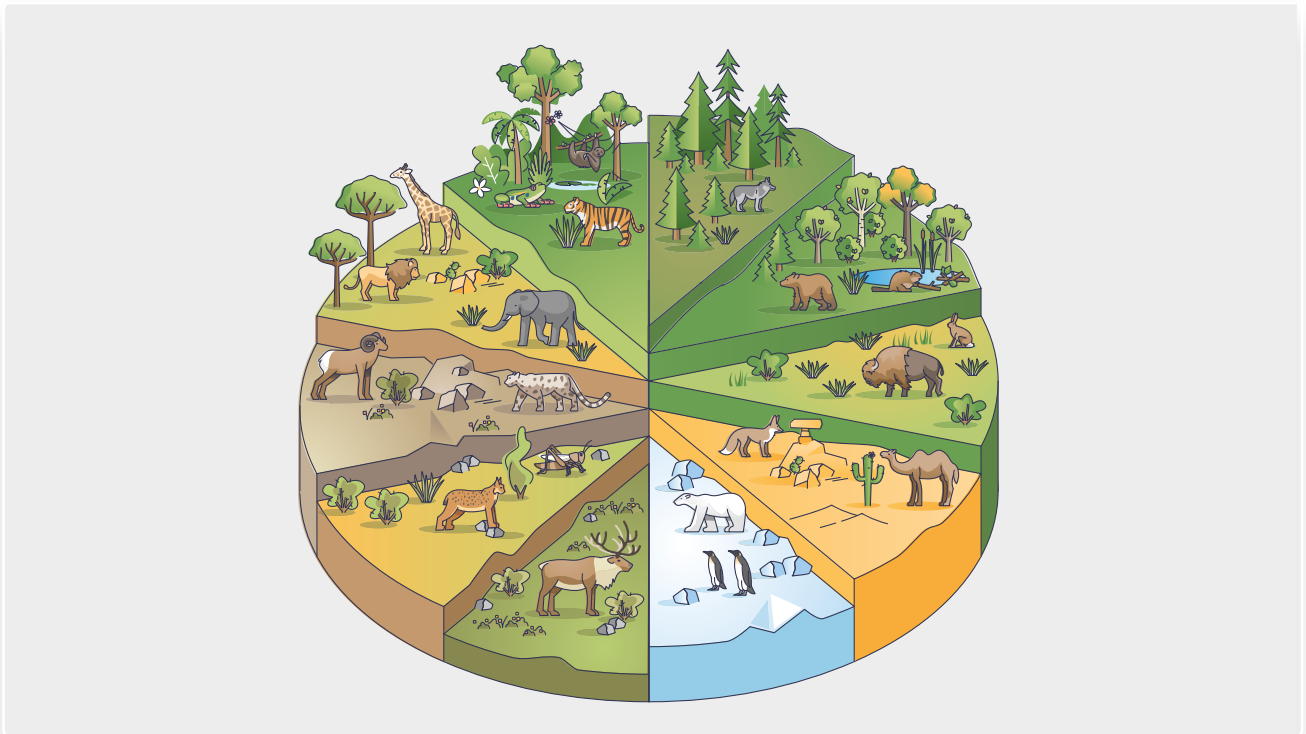

ÖTLETELJ!

Mit tehetünk a fentiekén kívül a betegségek megelőzése érdekében?

4. A fenntarthatóság feltétele:
az ökológiai rendszerek, a természet sokféleségének, a biodiverzitásnak a megőrzése.

A biológiai sokféleség, más néven a biodiverzitás az élet fenntartásának feltétele. Ahol rovarok vannak, ott megjelennek a rovarvők is, tehát minden élőlénynek megvan a maga szerepe a természetes egyensúly fenntartásában. Bármilyen állatról, növényről, gombáról vagy akár baktériumról beszélünk, a fajok különböző kapcsolódásokat, alá-, fölé- és mellérendeltségi szerveződéseket hoznak létre, így épül az ökológiai rendszer, az ökoszisztéma.

Ökoszisztéma-szolgáltatásnak azt a hasznot nevezzük, amelyet az ökológiai rendszer az emberek számára nyújt.

Például ilyenek:

- a tiszta levegő,
- az ivóvíz,
- az ehető élelmiszerek,
- a nyersanyagok,
- a rekreáció,
- a szén-dioxid elnyelése,
- a hőmérséklet-kiegyenlítés.

Ez a fogalom összekapcsolja a természetet a társadalommal, különösen a jólléttel és a gazdasággal. Sajnos az ökoszisztémák állapota egyre inkább romlik, ezért sok olyan szolgáltatás is veszélybe kerül vagy megszűnik, amelynek helyettesítése költséges vagy megoldhatatlan.

A méhek pusztulásával például elmarad a növények beporzása, nem lesz termés, és nem lesz a növény fennmaradását szolgáló mag sem.

A mezőgazdasági termelés, az erdőművelés közvetlen hatással van az ökológiai rendszerek nagyságára és azok biológiai sokféleségére, de a közlekedési útvonalak, a telephelyek, épületek kialakítása, a bányaművelés helyszíne és módja is hozzájárul a diverzitás növeléséhez vagy csökkentéséhez. Közvetett módon pedig az alapanyag, a technológia megválasztása, valamint a szennyezések, a hulladékelhelyezés, a vízfelhasználás mind-mind befolyásolja az ökológiai rendszerek állapotát.

**5. A fenntarthatóság feltétele:
a közösség igényeinek – lehetőségek szerinti – helybeni kiszolgálása.**

TUJTAD?

Rendszergondolkodó

A messziről jött árunak nagy az ökológiai lábnyoma, hiszen a szállítás környezetterhelő, és nem ismerjük az előállítás körülményeit sem. A hosszú szállítás biztonsági igénye megnövelheti a csomagolás mennyiségét, az élelmiszereket sokszor vegyszeresen kell kezelni hogy fogyasztható állapotban érkezzenek meg, illetve a szállítás miatt magasabb lehet a veszteség is.

Azt is érdemes azonban megjegyezni, hogy előfordulhat, hogy egy helyben megtermelt, de hónapokig mélyhűtött terméknek nagyobb lesz az ökológiai lábnyoma, mint egy pár napos, ám kicsit távolabbról szállított frissnek. Ezért a problémákat és a megoldás következményeit mindig több szempontból érdemes megvizsgálni.

Gondold át, ha készíteni, eladni vagy venni akarsz valamit!

Részesítsd előnyben a közelről származó alapanyagokat, környezetkímélő technológiákkal előállított, illetve környezetbarát termékeket! A termék akkor környezetbarát, ha a teljes életútja az.

- van rajta ökocímke és/vagy
- a termelőt segítő méltányos kereskedelemből származik és/vagy
- nincs becsomagolva, illetve kevés rajta a csomagolóanyag vagy a csomagolása újrahasznosítható.

Ha vállalkozol, mérd fel a helyi kínálatot, és ismerd meg a helyi igényeket, majd vedd figyelembe őket a döntéseidnél! Ez különösen hasznos lehet a vidéki vendéglátásban, turizmusban, ahol a vendégek az ellátással együtt ízelítőt kaphatnak a helyi szokásokból, egyben hozzájárulnak a helyi termelők bevételeihez, a közösség fennmaradásához is.

Figyelj a lehető legrövidebb szállítással megközelíthető célcsoportokra, és érvelj a tudatos választás jelentősége mellett! Így nemcsak terméket adsz el, hanem a fenntarthatósághoz való hozzájárulás jó érzését is.

A szállítási, vásárlási feladatok megtervezése során is optimalizáld a szállításból eredő környezetterhelést! Ezzel energiát és pénzt is megtakaríthatsz.

Egy termék akkor lesz környezetbarát, ha teljes életútja az.

6.

A fenntarthatóság feltétele:

- a jó minőségű élelmiszerhez,
- a tiszta ivóvízhez, levegőhöz,
- az egészséges környezethez való igazságos hozzáférhetőség.

Ehhez a feladathoz csaknem minden szakma hozzá tud járulni:

- a mezőgazdaság, az élelmiszer-feldolgozók, a vendéglátás és a kereskedők az élelmiszer-ellátáshoz, az élelmiszer-biztonsághoz;
- az építőipar, a faipar például az épületek, a bútorok minőségével, valamint a felhasznált anyagok egészséget is figyelembe vevő megválasztásával; de
- a szépészet, a divatipar is, és még sorolhatnánk a károsanyag kibocsátásáért vagy annak csökkentéséért felelős szakmákat.

7.

A fenntarthatóság feltétele:

- Lakóhelytől és származástól független tanulási lehetőség és
- lehetőség a képességeknek, a tudásnak, a szükségleteknek megfelelő, tisztességes fizetésért végzett munkához.
- A közösségért tett erőfeszítések elismerése, támogatása.

Valamennyi szakma gyakorlása közben vannak újabb és újabb eljárások, innovációk, jogszabályok, jó példák. A tájékozódás, élethosszig tartó tanulás nemcsak lehetőség, hanem a környezetünk, saját magunk és a jövő generációk iránti felelősség is.

Ki tudja, mit hoz a jövő? Lehetsz munkaadó vagy munkavállaló is.

Munkaadóként törekedj arra, hogy tisztességes jövedelmet biztosíts a munkatársaknak, munkavállalóként pedig csak olyan cégnek dolgozz, ahol méltányosan bánnak az alkalmazottakkal! Az erőfeszítéseinek, képzettségének megfelelő anyagi juttatásban részesülő, egzisztenciális gondoktól mentes munkavállaló jobban teljesít, kevesebb alkolommal beteg, mint alulértékelt társai.

Az anyagi elismerés mellett nagy szükség van arra is, hogy tiszteletünket, elismerésünket is kifejezzük az arra érdemeseknek. És itt meg kell említenünk azokat, akik anyagi ellenszolgáltatás nélkül önkéntes tevékenységet végeznek, segítenek a rászorulókon. Te is kereshetsz ilyen lehetőségeket! Jó érzés tudni, hogy tettél valamit azért, hogy jobb legyen a világ.

TUDDAD?

Az Európai Unió Alapjogi Chartája a kötelező oktatásban való ingyenes részvétel lehetőségét rendeli el valamennyi európai polgár számára. Magyarországon a tankötelezettség 16 éves korig tart.

A fenntarthatóság feltétele:**8.**

- *A társadalom minden tagjának joga és lehetősége közreműködni az őt érintő döntésekben.*

Ehhez persze az is kell, hogy a lehetőségekkel tudj élni! Ismerd meg a jogaidat és kötelességeidet is!

9.**A fenntarthatóság feltétele:**

Mindenki rendelkezzen

- *a kultúrához való hozzájutás,*
- *a pihenés,*
- *a kikapcsolódás lehetőségeivel.*

A kultúrához való hozzáférés, a pihenés, a kikapcsolódás és a rekreáció az egészségmegőrzés fontos eszköze. A kikapcsolódás mindenkinek mást jelent, azt azonban kutatások bizonyítják, hogy a természetben eltöltött idő pozitív hatással van az ember egészségére, kreativitására, tanulási és munkateljesítményére. Magyarországon viszonylag könnyen elérhető és olcsó kikapcsolódást biztosítanak az erdei tanösvények, tornapályák, kerékpárutak. A kikapcsolódáshoz szabadidőre, a lehetőségek ismeretére, a hosszabb nyaralásokhoz anyagi forrásokra van szükség. Feltöltődés, pihenés híján az emberek kiégnek, megbetegszenek, így munkaerőként sem tudnak megfelelően helytállni. Egészséges környezetet és jövőt csak egészséges emberek tudnak építeni, ezért fontos eleme a fenntarthatóságnak az egészségmegőrzés.

10.

A fenntarthatóság feltétele:

- *Óvjuk meg a helyi sajátosságokat és értékeket!*
- *Vigyázzunk a kulturális sokféleségre!*

Ez nem csupán a fenntarthatóságot segíti, de a hasznára lehet az adott térségben működő vállalkozásoknak is. A helyi szokások, értékek, ismerete egyben azt is elősegíti, hogy az adott lakóhelyen élők felelősnek érezzék magukat és tegyenek is a településük jövőjéért. Így lesz egy lakóhely élhető az ott lakóknak, a természetnek és a helyi gazdaságoknak egyaránt.

Találd ki!

1. Gondold át, hogy a saját szakmádban – iskolás éveidben és a végzés után – hogyan tudnád alkalmazni, beépíteni a felsorolt javaslatokat!
2. Gyűjts további célokat, feladatokat a fenntarthatóság érdekében! Minden esetben vedd számba azok környezeti, társadalmi és gazdasági hatását, következményeit is!

Az internet teremtette információnyomás, a reklámözön felpörgeti az emberek fogyasztási igényeit, illetve tömegeket sarkall arra, hogy egy jobb élet reményében más országokban keressék a boldogulást. Bolygónk erőforrásai azonban végesek, ezért elengedhetetlen, hogy úgy tervezzük az életünket, munkánkat, szabadidőnket, hogy a lehető legkisebbre csökkentjük ökológiai lábnyomunkat. Egy erőteljesen növekvő népesség élelmiszer-, fogyasztási igényeit csak úgy tudjuk kielégíteni, ha alapvetően megváltoztatjuk a termelési, szállítási, életvitelbeli, fogyasztási szokásainkat.

TUJTAD?

A népességrobbanás következményei

A népesség rohamos növekedését jól szemlélteti, hogy 130 év kellett ahhoz, hogy 1 milliárdról 2 milliárdra nőjön az emberiség létszáma, ám amikor 1999-ben elértük a 6 milliárdot, onnan mindössze 12 év telt el, míg 7 milliárdan lettünk. 2022-ben pedig átléptük a 8 milliárdos lélekszámot.

A távoli országokban történő népességrobbanást nem lehet egyénileg megoldani. Főleg nem egy olyan országban, ahol a munkaképes lakosság létszámának csökkenése komoly gazdasági, társadalmi kihívások elé állítja az ország egészét, többek között a szociális ellátások (nyugdíj, egészségügy, iskoláztatás) biztosítása terén is. Azt is könnyen beláthatjuk, hogy ha a Föld véges erőforrásain egyre több ember osztozik, akkor egy emberre egyre kevesebb jut. A szűkebb erőforrásokért való küzdelem azok túlnyomó részéhez, nyersanyag- és élelmiszerhiányhoz, az egyenlőtlen hozzáférés pedig háborúhoz, társadalmi válságokhoz vezethet.

Hogyan csökkenthető az ökológiai lábnyom?

Az ökológiai lábnyom annak a területnek a nagyságát jelenti, amely ahhoz kell, hogy

- az összes felhasznált erőforrást előállítsa és a keletkezett hulladékot ártalmatlanítsa.
- Az ökológiai lábnyom annak az erdőterületnek a nagysága, amely a felhasznált energia szén-dioxid egyenértékét elnyeli.

Az ökológiai lábnyom számítható egyénileg, egy családra, egy rendezvény résztvevőire, és egy adott ország vagy a Föld egy lakosára átlagosan.

Gondolkozzunk közösen, hogy mit lehet tenni!

A megoldáskereséshez segítséget nyújthat Herman Daly, korunk ismert közgazdászának hajóhasonlata:

A hajó (Föld) biztonságos közlekedéséhez két dolog szükséges:

1. hogy ne rakjanak rá a merülési vonal által megengedtnél nagyobb terhet (eltartóképesség) és
2. a terhet megfelelően osszák el a fedélzeten.

A teher súlyának – a gazdaság és a természet méreteinek – összehasonlításához elsősorban a globális viszonyokat kell figyelni, míg az erőforrások hatékony elosztásához piaci, fogyasztói, termelési mintákat kell vizsgálni és megváltoztatni.

Jelenleg a globálisan egy főre eső ökológiai lábnyomunk 30 százalékkal nagyobb, mint amit a természet hosszú távon fenn tud tartani.

Az ökológiai lábnyom csökkenthető

- a károsanyag-kibocsátó közlekedés visszaszorításával, a tömegközlekedés szerepének növelésével,
- a takarékos és hatékony energiahasználattal,
- az ökoépítészet szempontjainak szélesebb körű alkalmazásával,
- a megújuló energiaforrások alkalmazásával,
- a víztakarékossággal,
- a hulladékképződés csökkentésével,
- egészséges és környezetbarát élelmiszerek termelésével és fogyasztásával.

Ha ezek a feltételek nem állnak rendelkezésre, a hajó igazából és képletesen is felborul.

MOST TE JÖSSZ!

Folytasd a felsorolást, mi segíthet még az ökológiai lábnyom csökkentésében!

Klíímaváltozás

„Bezzeg az én időmben voltak rendes évszakok! Ha láttátok volna 1987-ben azt a nagy havat, ami szinte az egész ország életét megbénította!” – hallhatjuk szüleinktől, nagyszüleinktől. A hírekben látjuk, halljuk a váratlan villámárvizeket, szárazság miatti éhínségeket, hogy éghajlatunk, az időjárás megváltozott, mert globális felmelegedés, klímaváltozás van. Mit is jelent ez?

A légkörben jelen lévő üvegházhatású gázok (vízgőz, szén-dioxid, metán, dinitrogén-oxid) hatására a Napból érkező, földfelszínt felmelegítő és onnan visszaverődő sugárzás nem tud visszajutni a világűrbe, így a földi légkör felmelegedését okozza. Az üvegházhatás a légkör természetes jelensége, amely nélkül nem lenne földi élet. Fokozatos felerősödése – az üvegházhatású gázok arányának növekedése miatt – azonban már veszélyezteti a légköri folyamatok egyensúlyát, és globális klímaváltozáshoz vezet.

A felerősödéshez nagymértékben hozzájárul az emberi tevékenység, a növekvő termelés és fogyasztás, a közlekedési-szállítási szokások átalakulása, valamint a tájhasználat megváltozása (a zöld felületek és beépített területek arányának romlása, a mezőgazdasági termelési módok átalakulása, az erdőborítottság és a biológiai sokféleség globális mértékű csökkenése). A következmények pedig számos területen tapasztalhatók: szélsőséges vízjárás, a természetes növénytakaró, illetve az emberek, állatok életfeltételeinek változása.

Sokat kell tennünk azért, hogy a globális felmelegedést lassítsuk, illetve megállítsuk, és alkalmazkodjunk a megváltozott körülményekhez úgy, hogy közben csökkentsük ökológiai lábnyomunkat, törekedjünk a természet és a társadalom törekény egyensúlyának helyreállítására.

☉ A JÖVŐ SZÉPSÉGIPARÁNAK KIHÍVÁSAI

A Fenntartható Kozmetikai Csúcstalálkozó című eseménysorozat 2009-ben indult útjára. Célja a szépségipar fenntarthatóságának ösztönzése azáltal, hogy összehozza a kulcsfontosságú érdekelt feleket, akik különböző fórumokon vitathatják meg a témakör legfontosabb kérdéseit. A csúcstalálkozót ma már Európában, Latin-Amerikában, Észak-Amerikában és Ázsiában is megrendezik. A szépségipar kulcsfontosságú érdekeltjei: a kozmetikai gyártók és alapanyag-beszállítók, kiskereskedők és forgalmazók, ipari szervezetek és tanúsító ügynökségek, kutatók és akademikusok, valamint befektetők vitatják meg a fenntartható működés lehetőségeit. Az elkövetkezőkben mi is megvizsgáljuk, hogy a szépségszakma képviselői mit tehetnek a fenntarthatóságért: a környezetért, a gazdaságosság jegyében, illetve mit tehet a szépségügyi szakember az emberek testi-lelki egészségéért, jobb közérzetéért.

➤ KÖRNYEZETÜNK MEGÓVÁSA

„A természet varázsát ontja bőven.
A fűben, a virágban és a kőben.
Ő nincs a földön oly silány anyag,
Mely így vagy úgy ne szolgálná javad;
De nincs oly jó, melyben ne volna vész,
Ha balga módra véle visszaélsz!”

A szépségipari alapanyagok döntő többségét a természet adja, ezért különös felelősséggel tartozunk a természeti környezetünk megóvásáért.

A gyümölcszsemek, a zöldségmagok és a kávézacc is az élelmiszeriparban felhasznált hulladékok közé tartoznak, amit a szépségipar alapanyagként tud hasznosítani.

TUDDAD?

Alkossatok 4-5 fős csoportokat, és vitassátok meg az alábbi kérdéseket!

Osszátok meg a többi csoporttal az eszmecsere eredményét!

1. Szépészeti szolgáltató szakemberként hogyan segíthető a fenntarthatósági célok elérése?
2. A szakma hogyan vehet részt az óceánok, tengerek védelmében?
3. A leendő szakmád mely ökoszisztéma-szolgáltatást használja, és milyen formában?
4. Milyen veszéllyel járhat a biodiverzitás csökkenése a szépségiparban?
5. Hogyan védheti meg a szépségipar a biológiai sokféleséget?
6. Mutasd be, hogy az egyes növény- és állatfajok, ásványok milyen szépségipari alapanyagot adnak!

MOST TE JÖSSZ!

TAKARÉKOSSÁG AZ ENERGIÁVAL

A szépségszalonok fenntartása és maguk a szolgáltatások is energiaigényesek, így az anyagi terheken túl, a környezetre is komoly hatást gyakorolnak. Ezért ahol csak lehet, törekedni kell az energiatakarékosságra már a szalonok kialakításánál is.

A VILÁGÍTÁS

A világítás egy szépségszalnon alapvető fontosságú, de már a megfelelő világítótestek kiválasztása sem egyszerű, hiszen a követelmények területenként, helyiségenként eltérőek. A munkakörülmények és a munkavégzés módja határozza meg a kialakítás mikéntjét.

2018. szeptember 1-től Európa-szerte betiltották a hagyományos fényforrások használatát és gyártását. Ezeket energiahatékonyabb LED-fényforrásokkal kell helyettesíteni, amelyek ötöd annyi energiát fogyasztanak, mint elődeik. Mindemellett a hagyományos izzók használatának fokozatos megszüntetése 15 millió tonnával kevesebb üvegházhatású gáz kibocsátását és megközelítőleg 30%-kal kevesebb energia felhasználását eredményezheti.

TUJTAD?

Egy szépségszalnon világításának számos követelménynek kell megfelelnie. A kozmetikai szolgáltatásokat nyújtó, illetve a manikűrös és pedikűrös helyiségek megvilágítási szintjének legalább 500 luxnak kell lennie, a hajmosásra, hajfestésre és hajszáritásra szolgáló helyiségekben pedig nem lehet kevesebb 400 luxnál.

Azonban nem kell mindenhol ekkora megvilágítás: a várakozók, látogatók számára fenntartott vagy elkülönített helyiségekben elegendő a 200 lux fényerővel való megvilágítás, ahogyan a személyzeti társalgóban is.

Lehetőleg hideg fényforrásokat alkalmazz abban a térben, ahol dolgozol!

Alkossatok annyi csoportot, ahány helyiség van a szalonban!

1. Írjátok össze a szalonban fellelhető fényforrásokat!
2. Készítsetek kimutatást, mely helyiségekben, milyen fényforrások vannak!
3. Mennyi a természetes és a mesterséges fényforrások aránya?
4. Mennyi energiát használtok el világításra egy napon, héten, hónapban, évben?
5. Hasonlítsátok össze a szépségipari szakmákat! Melyik fogyasztja a legtöbb energiát?
6. Hol és hogyan tudnátok az energiafogyasztást csökkenteni?
7. Elemezzétek az izzók dobozát! Milyen adatokat tudtok leolvasni róla? Melyik alkalmas és melyik nem a szalonban használatra? Válaszaitokat indokoljátok!

MOST TE JÖSSZ!

AZ ELEKTROMOS ESZKÖZÖK

Nemcsak a világítással, hanem az elektromos, illetve az elektronikai eszközök használatának módjával is takarékoskodhatunk.

Fontos, hogy ezek az eszközök energiahatékonyak, jó minőségűek és tartósak legyenek. A ritkán használt helységekből használj mozgásérzékelős villanykapcsolót, így ott csak akkor fog égni a villany, ha feltétlenül szükséges! Használat után kapcsolj ki valamennyi elektromos eszközt (a számítógépet is) és ügyelj arra, hogy ne maradjon sehol égő villany! A kávéfőzőről és az elosztókról se feledkezz meg!

OLED fényforrás

A fényforrás működési elvével a tudósok már találkoztak a természetben: egyes szerves anyagok feszültség hatására fényt bocsátanak ki (elektrolumineszcencia). Az OLED fényforrás ötlete a szentjánosbogaraktól származik, mert működési elve hasonlít azok fénykibocsátásához (biolumineszcencia), és az egyik legjobb tulajdonsága, hogy egy tintasugaras nyomtatóhoz hasonlító szerkezettel szinte bárhova felvihető, ezáltal hajlékony fényforrások is készülhetnek.

Szentjánosbogarak

ÉRDEKES!

Jövő fényforrása az OLED

Az OLED az angol Organic Light-Emitting Diode szavak rövidítése, jelentése szerves fénykibocsátó dióda.

Organic
Light
Emitting
Diode

A FÜTÉS

A fűtésrendszer korszerűsítése, illetve cseréje, hosszú távon komoly megtakarítást jelent, ezért – ha van rá mód – érdemes a fűtési rendszert már eleve megújuló energiaforrás (geotermikus-, napenergia stb.) segítségével kialakítani. Egy ilyen beruházás minden esetben teljes körű felmérést és komoly tervezést igényel, hiszen az energiahatékonyság akkor növelhető leginkább, ha a szigetelés, a nyílászárók és a fűtés/hűtés/hideg- és melegvíz rendszer teljes egészét is figyelembe vesszük.

Környezet- és pénztárcakímélés a hagyományos fűtési rendszerrel Figyelj a szalonhőmérsékletre!

Ha vendégek vannak a szalonban, az ideális hőmérséklet 20-22 °C körüli, éjszakára elegendő a 18-20 °C, tartós távollét esetén pedig további 3-5 fokkal is érdemes lejjebb venni a hőmérsékletet. Ezáltal nemcsak energiát spórolsz, de a költségeidet is csökkentheted, ugyanis minden lejjebb vett fok körülbelül 6%-os fűtési energiaspórolást jelenthet. Sok kicsi sokra megy!

A fűtőtestek portalanításával és légtelenítésével is energiát és pénzt spórolhatsz!

A por a fűtőtesten is megtelepszik, csökkentve annak fűtési hatékonyságát, ezért kiemelt figyelmet fordíts a portalanítására! A fűtési szezon beköszönte előtt minden évben ellenőriztesd és légtelenítsd a rendszert szakember segítségével! Akár 10%-kal is csökkentheted fűtőberendezéseid éves költségeit.

A VÍZFOGYASZTÁS

Szépségszalonok szolgáltatásai bizony vízigényesek.

Fodrászok számára már kapható olyan zuhanyfej, mely cseppbontási technológiájának köszönhetően, nagy sebességű mikrovízecseppeket hoz létre, ezáltal kevés vízzel is garantálják az öblítés hatékonyságát, az alacsonyabb vízfogyasztás mellett.

Kézmosásnál, illetve hajmosásánál a víz jelentős része feleslegesen folyik el a lefolyón, viszont már kaphatók víztakarékos csap- és zuhanybetétek is, amelyekkel a kifolyó víz mennyisége akár 50%-kal is csökkenthető. Kevesebb melegvízfogyasztással pedig energiát is meg lehet takarítani.

Takarékos vízfogyasztás

HULLADÉKKEZELÉS

A csomagolás

A szépségiparban a legtöbb hulladék a csomagolásból származik. A kozmetikai csomagolás magában foglalhatja az elsődleges, másodlagos és harmadlagos csomagolást is. Az elsődleges csomagolás közvetlenül érintkezik a termékkel, például a sampont tároló műanyag flakon. A másodlagos csomagolás egy olyan tartály, doboz, amely az elsődleges csomagolást tartalmazza. A harmadlagos csomagolást szállításra, ömlesztett árukezelésre és raktári tárolásra használják.

Nagy tételek csomagolása

A kozmetikumok csomagolásával kapcsolatos fő gondot a túl sok réteg és a felhasznált anyagok mennyisége jelenti.

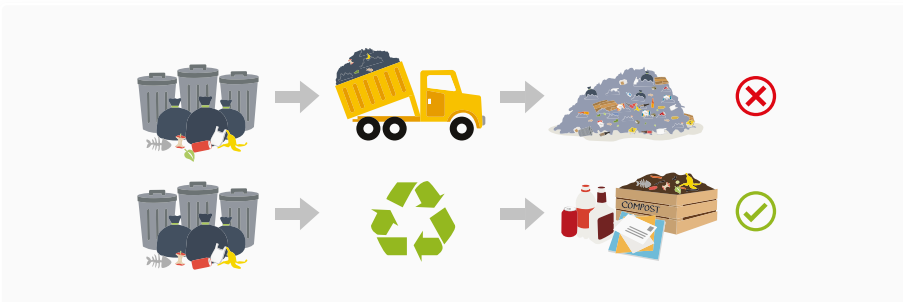
Az Európai Unióban a csomagolást a 94/62/EC csomagolási és csomagolási hulladékokról szóló irányelv szabályozza. Az irányelv értelmében a csomagolást

- a teljes termék biztonságához, higiéniájához és fogyasztói elfogadásához szükséges minimális térfogattal és tömeggel kell gyártani;
- a káros vagy veszélyes összetevőket minimálisra kell csökkenteni; és használat után újra fel kell használni, újra kell hasznosítani, illetve vissza kell nyerni (Cosmetics Europe, 2012a ; Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa, 1994).

TUJTAD?

A szépségipari cégeknek ebből adódóan fenntartható és felelősségteljes csomagolási eljárásokat kell megvalósítaniuk, amely három pilléren, az úgynevezett „3R”-en alapul azaz: csökkenteni (reduce), újrafelhasználni (reuse) és újrahasznosítani (recycling).

A szépségipari cégek is felismerték az újrahasznosítás, a fenntartható csomagolások kifejlesztésének fontosságát. A fenntartható csomagolási megoldások közé tartozik a papír, a karton, az üveg és a fenntarthatóbb műanyagok, mint például a biológiailag lebomló polimerek.

A **hulladékmentesség** kulcsa a hulladék keletkezésének a megelőzése, csökkentése (reduce). A felelős gyártók már a termék tervezése során figyelnek a környezettudatosságra (ökodizájn), mely során figyelembe veszik a termék különböző életrészeit, melyek jelentkező környezeti hatásokat, hogy a lehető legkisebb környezeti lábnyommal rendelkezzen az adott termék.

A termékek **újrahasználata** (*reuse*). Egyre több csomagolást terveznek és gyártanak úgy, hogy azok változatlan formában újra és újra használhatók legyenek, azaz hatékony módszer lehet az élettartamuk megnyújtása. A csomagolás újrahasználatának egyik formája, a fogyasztótól való visszagyjűtés.

Az **újrafeldolgozás** (*recycling*). A hulladék anyagában történő újrahasznosítása. Az eljárás során a hulladékokat anyaguk szerint különválogatva másodlagos nyersanyagként dolgozzák fel, és akár ugyanolyan, akár teljesen új funkciójú terméket állítanak elő belőle. Például a samponos műanyag palackokból akár esőkabát is készülhet.

Kevesebb műanyagot!

Bizonyos szépségipari termékek esetében nem feltétlenül szükséges műanyag csomagolás, vagy egyáltalán csomagolóanyagok használata. Érdemes nagy kiszerelésű samponokat, pakolásokat, lakklemosókat vásárolni, majd kisebb adagolóba áttölteni őket; ezzel nemcsak esztétikusabb, de műanyagmentesebb is lehet az üzlet. Egyes gyártók is felismerték, hogy termékeik újrahasznosított csomagolásban is forgalomba kerülhetnek.

Sokat tehetsz a környezetért, ha szelektíven gyűjtöd a hulladékot. A szelektív gyűjtéssel ugyanis mérsékelhető a környezeti terhelés, és ami még fontosabb, a hulladék akkor nem lesz szemét, ha újra lehet hasznosítani. Ehhez azonban ismerni kell a műanyagok típusait is, amiben nagyon fontos segítségünkre van a műanyagon található jelölés: egy háromszög benne egy számmal. Ennek a számnak az ismeretében legtöbbször beazonosítható a használt műanyag fajtája.

MELY MŰANYAG TÍPUSOKAT HASZNÁLD?

■ Biztonságos ■ Kérdőjeles ■ Inkább ne

Az alábbiakban röviden összefoglaltuk, mit kell tudni a leggyakoribb műanyagokról.

RÖVIDÍTÉS - NÉV	TÍPUS	FELHASZNÁLÁS	ÚJRAHASZNOSÍTÁS
PET (PETE)/ polietilén-tereftalát	1-es jelölésű PETE	Átlátszó üdítős és ásványvizes palackok, tisztítószerek flakonok, tusfürdők, kozmetikai szerek, samponok, öblítők csomagolása.	Újrahasznosítható
HDPE/ nagy sűrűségű polietilén	2-es jelölésű HDPE	Samponok, tusfürdők, balzsamok flakonjai, mosószerek, tisztítószerek csomagolása.	Újrahasznosítható
LDPE/ kis sűrűségű polietilén	4-es jelölésű LDPE	Többnyire fóliákat készítenek belőle. Például: nagyobb kiserelésű termékeket körülvevő fóliák, vékony műanyag zacskók, bevásárlótáskák, ipari- és mezőgazdasági fedőfóliák, vékony műanyag kesztyűk.	Újrahasznosítható
PVC/ polivinil-klorid	V-3-as jelölésű PVC	Leggyakrabban csövek és padlóburkolat készül belőle.	Nem dobható a szelektív gyűjtőbe.
PP/ poli-propilén	5-ös jelölésű PP	Élelmiszerek csomagolására használják: tejtermékek dobozai (joghurtok), mustár, ketchup, majonéz flakonjai, műanyag edények készülnek belőle.	Újrahasznosítható
PS/ polisztirol	6-os jelölésű PS	Jellemzően poharak, eldobható étel-hordó edények és műanyag evőeszközök anyagában található meg.	Magyarországon nem helyezhető a szelektív műanyag gyűjtőbe.
Egyéb, például: PC/ poli-karbonát	7-es jelölésű OTHER	Minden olyan műanyag, ami a fenti 6 kategóriába nem sorolható. CD, DVD és egyes szemüveglencsék készülnek belőle, de jellemzően ebből gyártják a gallonos vizet tároló kannákat.	Nehezen hasznosítható újra. Magyarországon nem dobható a szelektív gyűjtőbe.

Ne felejtse el, hogy a hungarocell ugyan nem dobható a szelektív gyűjtőbe, de a hulladékudvarokban átveszik!

RENDSZERGONDOLKODÓ – Nem minden az, aminek látszik.

Számold ki, melyik a környezetkímélőbb!

Amikor fenntarthatóságról beszélünk, mindig több szempontból kell megvizsgáljunk egy adott döntést. Tipikus példája ennek az az intézmény, amelyben az üres üdítős fémdobozoknak beállítottak egy automatát, majd, hogy nagyobb kedvet csináljanak a szelektív gyűjtéshez, jutalmazni kezdték azokat, akik a legtöbb fémdobozt helyezték az automatába. Ezen felbuzdulva a környék lakói elkezdtek áttérni az üveges üdítőkről a fémdobozosokra, mi több, a helyi vállalkozás is felfigyelt a forgalomváltozásra, és átállt a környezetszennyezőbb, ám nagyobb hasznot hozó fémdobozos üdítők gyártására. Így fordult visszájára a jó szándék.

Hasonló helyzet állhat elő a szépségiparban. Az egyszer használatos termék helyett környezetkímélőbb lehet a mosható kesztyű, a textilanyagok használata vatta helyett, a textil festőkendő vagy a melírlap. Ugyanakkor elképzelhető, hogy némelyik mosása, vasalása, fertőtlenítése annyi energiát fogyaszt, hogy összességében nagyobb terhet ró a környezetre, mintha az egyszer használatos terméket szelektíven gyűjtenék.

Minden egyes eszköznél egyedileg kell megfontolni a használattal járó következményeket. A cél minden esetben az, hogy a lehető legkisebb kárt okozzuk a környezetünknek.

Alkossatok 4-5 fős csoportokat, és

1. végezzetek internetes kutatómunkát arról, hogy melyik anyag milyen hosszú idő alatt bomlik le a természetben! Mutassátok be, milyen eredményre jutottatok! Fotókkal, táblázatokkal és grafikonokkal tegyétek szemléletessé a kiselőadást!
2. Mutassátok be, hogy a szakmátokban melyek azok a műanyag eszközök, amelyeket környezetbarát alternatívára lehetne cserélni!
3. Csináljatok kimutatást arról, hogy milyen műanyagokból készülnek a munkátok során használt eszközök, anyagtartók!
4. Szervezzetek a vevők, vendégek részére ismeretterjesztő környezetvédelmi napokat – ahol megmutatjátok, mire kell nekik is odafigyelni, tudatos szépségápolással hogyan védhetik ők is a bolygót!

MOST TE JÖSSZ!

➔ HOGY LEHET FENNTARTHATÓ EGY HAJFESTÉK VAGY EGY KÉZKRÉM?

A szépségipar az egyik legdinamikusabban fejlődő ágazat, hatalmas profitot termel, ezért az üzleti, a szociális, illetve a környezet védelmével kapcsolatos szempontokat nehéz összeegyeztetni. A szépségipari termékek alapanyagainak előállítás, termesztése, vagy akár kinyerése nem minden esetben környezetbarát.

Pálmaolaj

A pálmaolaj egy igen népszerű és fontos összetevője szépségipari termékeknek is, ezért a növekvő igények kielégítésére egyre nagyobb területeken hoztak létre olajpálma-ültetvényeket.

Az ültetvények kialakítása az őshonos erdők kiirtásával, őshonos állatok élőhelyének eltüntetésével járt. Mivel az olajpálma a sok csapadékot, megfelelő napfényt és párás körülményeket szereti, termesztése adott környezeti igényeket követel. Ezek a környezeti feltételek főleg az Egyenlítő körüli sáv mentén adóttak.

A gazdasági érdekek mellőzték a környezeti és társadalmi szempontokat, így az erdőirtás akkora méreteket öltött, hogy jelentősen hozzájárult, illetve hozzájárul az éghajlat változásához, a biodiverzitás csökkenéséhez. Azt sem vették figyelembe, hogy minde mellett az ültetvények kialakítása a talaj öngyógyító folyamatait is gátolja, mert ahová egyszer olajpálma kerül, ott sokáig nem nő erdő, mivel a gyökerei olyan gátlóanyagot termelnek, amelyet nagyon kevés növény bír el.

MOST TE JÖSSZ!

Keress az interneten légi felvételeket arról, hogyan tűnt el az esőerdők egy része Borneo és Szumátra területéről a pálmaolaj-termelés miatt!

Erdőirtás Malajziában

AMIT A SZÉPÉSZETBEN TEHETÜNK

Dematerializáció

A fenntartható anyaghasználat a dematerializáció fogalmával van összefüggésben. Mit jelent ez? Az anyagok lineáris útját (kitermelés, felhasználás, hulladéklerakóban történő elhelyezés) olyan folyamattá alakítja, amelynek során azok a lehető legnagyobb mértékben újrahasznosulnak.

• kőolaj helyett - bio olajok

A fenntartható kozmetikai formulák közé tartoznak a bioalapú olajkémiai anyagok, amelyek megújuló növényi és baktériumforrásokból, természetes olajokból és mezőgazdasági növényekből származnak.

• vízmentes formulák

A vízmentes szépségipari termékek víztakarékossági és költséghatékony gyártási okok miatt egyre nagyobb teret hódítanak. Ennek oka, hogy a víz lassan luxuscikké válik, ha nem változtatunk. A népesség növekedése és az ebből fakadó megnövekedett fogyasztás nem tartható fenn hosszú távon, nem beszélve az éghajlatváltozás okozta elsivatagosodásról

Egyes vezető szépségipari cégek már most vállalják, hogy akár 60%-kal csökkentik a vízfogyasztást (késztermékegységenként), valamint felére csökkentik termékeik előállításának és felhasználásának környezeti hatását, beleértve a vízhasználatot is. Ez óriási feladat, hiszen a víz teszi ki a szépségipari termékek túlnyomó részét.

A vízmentes púderes tisztítók, hámlasztók, arcmaszkok és samponok stb. azon túl, hogy csökkentik a termék vízigényét, csökkentik a súlyát és a keletkező hulladék mennyiségét is, illetve bizonyos esetekben bőrpolási előnyökkel is járhatnak. Számos hatóanyag por alakban is megőrzi a hatékonyságát, bizonyos esetekben pedig a vízmentes termékekhez nincs szükség tartósítószerre, ami a bőrirritáció egyik fő oka, így az eredmény egy tisztább, aktívabb és kevésbé irritáló formula.

A legújabb innovatív vízmentes megoldások közt találunk már vízmentes szalonszolgáltatásokat is. Körömszalonokban a láb- és kéz áztatása helyett alkalmazható antibakteriális spray, meleg törölköző, a bőrradí és víz alternatívájaként megjelenő fenntartható gazdaságból származó növényi olajok használatával.

Csak természetes alapanyagokból!

A szépségipari cégek a kereskedelem során fenntartható szállítási stratégiákat is alkalmaznak. Elosztóhálózataik segítségével próbálják csökkenteni az elosztóközpontok és a kiskereskedők közötti távolságot. Egyesek megaraktárakat, nagyméretű elosztóközpontokat is kialakítottak, ahol a termékek szállítását közútról a vasútra, a légi közlekedésről a tengerre helyezték át, esetleg hibrid és elektromos járműveket használnak, ezzel is csökkentve az üvegházhatású gázok kibocsátását.

ÉRDEKES!

1. Nézz körül otthon a saját és a családtagjaid kozmetikumai között! Végezz kimutatást, ki milyen szépségipari terméket használ, és ezek összetevői mennyire környezetbarátak!
2. Kutass, milyen anyag-, illetve termékinnovációkat mutattak be mostanában! Mutasd be a többieknek azt, amelyiket a legígéretesebbnek tartasz!
3. Válassz ki egy terméket, és állapítsd meg, melyek azok az alapanyagok, amelyek elengedhetetlenek a termék összetevői közül!
4. Képzeld el, hogy a kertedben gyógynövényeket termesztasz, amelyeket a közelben lévő vegyi üzemben használnak fel különböző krémekhez! Tervezd meg a termék életútját!

MOST TE JÖSSZ!

➤ MINŐSÍTŐ RENDSZEREK A KOZMETIKAI IPARBAN

Egyre nagyobb a vásárlói igény arra, hogy a szépségipar is természetes hatóanyagokat tartalmazó (bio, natúr, organikus) kozmetikumokat állítson elő. Azonban nem minden magát natúrnak, bionak vagy zöldnek hirdető kozmetikum az, amit ígér. A hiányos jogi szabályozás miatt, jelenleg csak egyes minősítő szervezetek jelöléseiben és szaktudásában bízhatnak a szakemberek és a vásárlók. A bizalmatlanságot tovább fokozza, hogy maguknak a minősítő szervezeteknek az előírásai is különböznek egymástól, és a natúr, illetve bio, természetes kifejezés kritériumai sincsenek pontosan meghatározva.

A kozmetikumok minősítése azt jelenti, hogy nemzetközi minősítő szervezetek pecsétje igazolja, ha az adott termék megfelel bizonyos feltételeknek. Ezzel jelentősen megkönnyítik a felhasználók dolgát, hiszen nekünk csak azt kell eldöntenünk, melyik minősítés felel meg leginkább az elvárásainknak. Ha másban nem is, abban biztosak lehetünk, hogy az adott termék megfelel az azt minősítő szervezet saját előírásainak.

Ismerkedjünk meg most néhányval!

Biokontroll Hungária
Ellenőrző és Tanúsító Nonprofit Kft.
Budapest

Az Európai Unióban, így hazánkban is a mezőgazdasági termékeket és a belőlük készült kozmetikumokat csak akkor szabad ökológiai (öko, bio, biológiai, organikus) jelöléssel forgalmazni, ha a rájuk vonatkozó közösségi és hazai jogszabályok betartása mellett, az állam hatósági kontrollja alatt működő ellenőrzési rendszerben állították elő, és rendelkeznek ezekről igazolással (Magyarországon tanúsítvánnyal). A Biokontroll tanúsítójának feladata, hogy megállapítsa e folyamatok előírásoknak való megfelelését, és – ha minden rendben – akkor kiadja a hologrammal és egyedi azonosítóval ellátott tanúsítványt.

Eredeti tanúsítvány (igazolás) nélkül nincs ökológiai termék!

Mely anyagokat nem használhatják az ökológiai kozmetikumokat gyártók?

- Nem szabad az extrakcióban felhasználni a következő anyagokat: ásványi olajok, benzol, propilén-glikol, butilén-glikol, hexán, nem bio állati eredetű glicerín- és kőolaj-származékok. Az extrakció után sem lehet alkalmazni ízfokozókat, és tilos az ionizáló sugárzás felhasználása is.
- Tilos a genetikailag módosított szervezetek és azok származékainak használata.
- Nem használhatók a petrokémiai és más szintetikus anyagok önmagukban összetevőként, a nem ökológiai eredetű és a szintetikus illat- és színezőanyagok, az EDTA alapú kelátképző anyagok és azok sói, valamint a szintetikus kémiai fényvédő krémek és az alumínium vegyületek sem.

A Németországi Gyógyszer-, Reformáru-, Táplálkozáskiegészítő, Testápolóipari és Kereskedelmi Vállalkozások Szövetsége (BDIH)
Mannheim

A német BDIH szövetség a vezető natúrkozmetikum-gyártókkal együtt kifejlesztett egy irányelvet a természetes kozmetikumokra vonatkozóan. Csak azok a termékek viselhetik „BDIH Ellenőrzött Natúrkozmetikum” emblémát, amelyek megfelelnek az irányelvek szigorú szabályainak. A kötelező feltételek meglétét egy semleges ellenőrző intézet vizsgálja, és saját védjegyével dokumentálja.

BDIH irányelvek és a legfontosabb feltételek, amelyeket a gyártóknak be kell tartani:

- A felhasznált növényi alapanyagoknak ellenőrzött bio termesztésből vagy vadon gyűjtésből kell származniuk.
- A kozmetikumok előállításához nem használhatók fel: szintetikus színezékek, illatanyagok, konzerválóanyagok – szilikon, paraffin és más kőolajszármazékok.
- A termékek mikrobiológiai biztonsága érdekében a természetes tartósítószeren kívül bizonyos természetazonos tartósítószeret engedélyezettek.
- Előírás a génmanipuláció teljes mellőzése.
- Az alapanyagokat a lehető legkíméletesebben kell feldolgozni.
- A csomagolásnak környezetbarátnak és újrafelhasználhatónak kell lennie.
- A gyártásnak környezetbarátnak kell lennie.

ECOCERT COSMOS NATURAL
NEMZETKÖZILEG IS ELISMERT FRANCIA BIOMINŐSÍTŐ

Független és pártatlan tanúsító szervezet, amely felméri, hogy egy termék, szolgáltatás vagy rendszer megfelel-e a szabványban meghatározott környezetvédelmi és társadalmi követelményeknek. A tanúsítási folyamat végén az Eco-cert határozatot ad ki, és ha pozitív, írásos biztosítékot ad, amelyet tanúsítványnak neveznek.

Alapvető követelmények:

- A nyersanyagoknak megújuló forrásból kell származniuk, valamint feldolgozásukat környezetbarát módon kell végezni.
- A termékeknek mentesnek kell lenniük a következőktől: GMO-k (genetikailag módosított szervezetek), parabének, fenoxietanol, nanorészecskék, szilícium, PEG, szintetikus illatanyagok és színezékek, valamint állati termékek (kivéve, amit maguk az állatok termelnek, például méz, tej)
- A csomagolásnak biológiailag lebomlóknak vagy újrahasznosíthatóknak kell lennie.
- Az Ecocert megkülönbözteti az úgynevezett organikus és a natúr készítményeket.
- Mindkét csoportban tilos a szintetikus színezékek és illatanyagok, mesterséges zsírok, parabének, PEG-ek, szilikon, génmanipulálásnak és radioaktív sugárzásnak kitett anyagok használata.
- **Organic Cosmetic:** A természetes összetevők legalább 95%-a növényi eredetű. A termék össztömegéhez képest legalább az anyagok 10%-ának bio természetéből kell származnia.
- **Natural Cosmetic:** A természetes alapanyagok 50%-a növényi nyersanyag, és az össztömeghez képest legalább az anyagok 5%-ának ökológiai gazdálkodásból kell származnia. Ennél a fokozatnál megengedett az állati nyersanyagok használata, ugyanakkor kizárólag élő állaté.

INSTITUTE CERTIFICATION ETHICAL AND ENVIROMENTAL (ICEA)

Az ICEA a legnagyobb olasz környezeti és etikai minősítő szervezet. Célja a biogazdálkodás elősegítése és a fenntartható fejlődés biztosítása. Szigorú feltételrendszert dolgozott ki az organikus szépségápolási termékek minősítésére, szem előtt tartva az összetevők minőségi besorolását, a káros alkotóelemek kiszűrését, valamint a fogyasztók és a környezet védelmét is.

A minősítés feltételrendszere:

- A kozmetikumgyártás során felhasznált alapanyagok ökológiai gazdálkodásból vagy vadon gyűjtésből származnak.
- A termékek és csomagolásuk nem tartalmaznak egészségre és környezetre ártalmas anyagokat.
- A termék gyártásakor nem használnak génmódosított összetevőket, szilikon származékokat, állati eredetű anyagokat, mesterséges illatanyagot, színezéket és tartósítószeret, PEG és PPG származékokat, etoxilezett anyagokat és egyéb tiltott összetevőket.
- A kozmetikum előállításánál nem végeznek állatkísérletet, és nem alkalmaznak ionizáló sugárzást.
- Egyszeres, újrahasznosítható, környezetbarát csomagolás alkalmazása.
- A gyártás során fontos a környezetszennyezés minimálisra csökkentése.

A **NaTrue** 2008-ban jött létre mint új, európai minőségvédő érdekközösség a vezető európai natúr- és biokozmetikumokat gyártó cégek összefogásával. Céljuk, hogy szigorú kritériumrendszerük és ellenőrzési mechanizmusuk révén elsődrendű, nemzetközi szintű bio-, illetve natúrkozmetikai minősítő rendszert alakítsanak ki a piacon.

NaTrue-jelet három fokozatban lehet kiérdemelni:

- az **1 csillagos** jelet és természetes, azaz natúr kozmetikum minősítést a csak természetes anyagokat tartalmazó kozmetikumok kaphatják,
- a **2 csillagosok**nál szigorúbbak a követelmények, a növényi összetevők legalább 70%-ának ökológiai gazdálkodásból kell származnia,
- a **3 csillagos** biokozmetikum-címke használati jogát pedig azok a termékek kaphatják meg, amelyekben minimum 95%-ban ökológiai természetből származó növényeket dolgoztak fel.

Ahhoz, hogy egy termék megkaphassa a minősítést, az összetevők megfelelését független tanúsító intézetnek kell igazolnia a gyártó által rendelkezésre bocsátott dokumentáció alapján. Ezt az eljárást a kérelmező gyártó létesítményeinek auditálása követi. Ahhoz viszont, hogy egy cég használhassa a minősítést, készítményeinek egy-egy termékcsoporthoz legalább 75%-ban meg kell felelnie az előírt kritériumoknak.

Az **USDA Organic** a világ egyik leismertebb és legszigorúbb amerikai minősítő tanúsítványa, melynek legfőbb célja a biogazdálkodás támogatása.

Az USDA a környezettudatosságot és a természetességet tartja szem előtt, ezért a biogazdálkodás során előírja a műtrágyák, génmódosított és toxikus alapanyagok tilalmát, elutasítja a rovarölők és mesterséges növényvédőszer alkalmazását. A minősítést csak azok a készítmények kaphatják meg, melyek 100%-ban organikus gazdálkodásból származnak és bio módon feldolgozott összetevőket tartalmaznak, vagy minimum 95%-ban organikus gazdálkodásból származó és bio módon feldolgozott alkotóelemekből állnak, maradék összetevői pedig szerepelnek az USA hivatalos Nemzeti Bio Termék listáján.

A **Cosmebio** egy vezető, **natúr- és biokozmetikumokat minősítő szakmai szövetség**, mely 2002-ben jött létre 10 kozmetikai laboratórium együttműködése révén **Franciaországban** egy natúr- és biokozmetikai ipari charta megalapítása céljából.

A Charte alapelvei

- Elsősorban ökológiai gazdálkodásból származó természetes vagy természetes eredetű összetevőkből készült termékek biztosítása
- Az ökológiai és egészségügyi szempontból nem megengedett nyersanyagok és tartósítószer kizárása
- Szennyezésmentes feldolgozás és gyártás
- A megállapított előírások alapján független tanúsító szervezet általi szigorú minőségellenőrzés
- Fogyasztók világos és objektív tájékoztatás

A Cosmebio jelenleg két szabvány, az Ecocert és a Qualité France szerint minősít, a Cosmebio tanúsítványt tehát önmagában nem ítélik oda.

➔ ZÖLDREFESTÉS – „GREENWASHING”

Olyan marketingstratégia, amelyek eredményeként a vállalat azt állítja, üzeneteiben azt fogalmazza meg, hogy környezettudatosan gondolkodik, tevékenykedik, ám ez nem vagy nem teljesen fedí a valóságot.

A zöldrefestés eszközeinek széles a palettája, néhány példa:

- szelektív közzététel,
- kétes címkék,
- félrevezető kommunikáció.

1. Keres további minősítő rendszereket és mutasd be azok követelményrendszeit!
2. Mutass be olyan hazai és külföldi termékeket – melyek rendelkeznek valamely szervezet minősítésével!
3. Válassz ki egy minősítő szervezetet, és keres olyan szépségipari termékeket, cégeket, melyek elnyerték, illetve megfeleltek a követelményeiknek!
4. Alkossatok 4-5 fős csoportokat, és alapítsatok egy minősítő szervezetet! Állítsátok össze az alapelveit!
5. Szakmák szerint csoportosítsátok a minősítő szervezeteket!
6. Milyen greenwashing marketinggel találkozhattok a szépségiparban?
7. Milyen veszélyei vannak a greenwashing jelenségnek?

MOST TE JÖSSZ!

☞ A JÖVŐ TECHNOLÓGIÁI, A JÖVŐ KIHÍVÁSAI

A szépségiparban folyamatosan megjelennek újabb és újabb innovatív technológiák, amelyek segítenek a hatékonyabb és környezetbarátabb termékek előállításában, valamint az ügyfelek igényeinek kielégítésében.

1. **3D nyomtatás:** A 3D nyomtatási technológia lehetővé teszi a cégnek, hogy testreszabott kozmetikumokat állítson elő, amelyek tökéletesen illeszkednek az egyedi igényekhez.
2. **Mikronizáció:** Ez a folyamat a hatóanyagok apró részecskékre történő bontását jelenti, amelyek jobban felszívódnak a bőrön, így hatékonyabb és gyorsabb eredményeket nyújtanak.
3. **LED technológia:** Az LED technológia lehetővé teszi a szépségipari termékek hatékonyabb és biztonságosabb alkalmazását, így csökkentheti a mellékhatásokat.

LED-technológia

4. **Nanotechnológia:** A nanotechnológia lehetővé teszi a hatóanyagok kifejlesztését a bőr mélyebb rétegeinek elérésére, így a termékek hatékonyabbak lesznek.
5. **Biotechnológia:** A biotechnológia segítségével a gyártók hatékonyabb és természetesebb hatóanyagokat állíthatnak elő, amelyek kevésbé károsak a környezetre.

Ökokrémek tesztelése

6. **Virtuális próbatermek:** A virtuális próbatermek lehetővé teszik a vásárlók számára, hogy különböző szépségipari termékeket próbáljanak ki a virtuális valóságban anélkül, hogy fizikailag jelen lennének egy boltban.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

https://greenfo.hu/hir/osszeomlas-a-tulnepesedes-es-tulfogyasztas-miatt/SanPiN_2.1.2.1199-03_„Fodrászat. Az építésre, felszerelésre és karbantartásra vonatkozó egészségügyi és járványügyi követelmények". © naturepl.com / Juan Carlos Munoz / WWF

Biodiversity - Environmental Science | Socratic 10. Fizika NKP.hu

https://www.nkp.hu/tankonyv/kemia_10_nat2020/lecke_10_004

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-and-united-nations-common-goals-sustainable-future_hu

<http://www.sustainablecosmeticssummit.com/Europe/aboutthesummit.htm>

https://www.nkp.hu/tankonyv/termeszetiismeret_9_sni/lecke_05_003

<https://mtk.bme.hu/anyag/vilagit/vilagit2.pdf>

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S235255092200094X#bb0130>

<https://fsc.org/en>

<https://cleaneating.hu/palmazsir-ezt-kell-tudnod/>

<https://www.fairtrade.net/>

https://www.ecocert-com./certification?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=hu&_x_tr_hl=hu&_x_tr_pto=sc

<https://www.youtube.com/watch?v=aTcMPy6L88E&t=2s>

Lukovics Miklós – Zuti Bence (szerk.) 2014: A területi fejlődés dilemmái. SZTE. Gazdaságtudományi Kar, Szeged, 255-266. o. Ökoszisztéma szolgáltatások egy újfajta keretrendszerben - Fodor Renáta Kitti

Környezet és Fejlődés Világbizottságának 1987. évi, „Közös jövőnk” című Brundtland-jelentése